

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa A. K.
przeciwko P. z siedzibą w W.
o wydanie rzeczy ewentualnie zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 22 lutego 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka A. K. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 lutego 2010 r., którym oddalono jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 13 lipca 2018 r., oddalającego jej powództwo o wydanie rzeczy, ewentualnie zapłatę przeciwko P. z siedzibą w W..

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

W niniejszej skardze oparto się na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występują dwa istotne zagadnienie prawne:

1. *Czy w postępowaniu windykacyjnym legitymacją materialną bierną dysponuje wyłącznie dzierżyciel, czy też także – równocześnie – właściciel?*

2. *Czy w sytuacji, gdy obiektywnie brak jest wiedzy o tym, czy rzeczy objęte roszczeniem windykacyjnym istnieją, czy też zostały unicestwione (utracone, zniszczone), do przekształcenia się roszczenia o wydanie rzeczy w roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej stanowiącej ich równowartość, dochodzi z mocą wsteczną z chwili wejścia w posiadanie tych rzeczy przez naruszydciela, czy też z jakąkolwiek inną chwilą, a jeśli tak – jaką?*

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 – nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 – nie publ.). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy bowiem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 – nie publ.). Kolejnym

niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, w tym również zajęcia przez samego skarżącego stanowiska co do rozstrzygnięcia sprawy oraz przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.) Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, a w przypadku istnienia rozstrzygnięcia problemu – nie zaszły żadne okoliczności faktyczne uzasadniające jego zmianę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Zagadnienia prawne sformułowane przez skarżącą nie spełniają powyższych wymagań. Pierwsze zagadnienie zostało sformułowane wadliwie już z perspektywy samego prawa. Doszło bowiem do pomieszania podmiotów prawnych tj. dłużnika roszczenia windykacyjnego dotyczącego ruchomości oraz właściciela (bądź dzierżyciela, jak chce tego skarżąca) nieruchomości, w której rzeczy znajdowały wg ostatniej wiedzy powódki. Nie sposób stawiać zagadnienia prawnego odnoszącego się do legitymacji właściciela lub dzierżyciela nieruchomości, zakładając jednocześnie, że chodzi o roszczenie windykacyjne rzeczy ruchomych. Jedyne roszczenie windykacyjne, jakie czyniłoby przedstawione zagadnienie logicznym prawnie mogłoby dotyczyć windykacji samej nieruchomości, czego bezsprzecznie niniejsza sprawa nie dotyczy.

Natomiast wadliwość drugiego zagadnienia polega na tym, że postawiony problem nie odnosi się do podstaw rozstrzygnięcia sprawy. Oddalenie powództwa nastąpiło bowiem w oparciu o brak legitymacji biernej pozwanego, a przedstawione zagadnienie dotyczy hipotetycznej sytuacji, gdyby pozwano właściwą osobę. Zadaniem Sądu Najwyższego nie jest rozstrzyganie wątpliwości hipotetycznych, niezwiązanych ze sprawą, ani wydawanie wskazówek na przyszłość. Zagadnienie

musi dotyczyć okoliczności konkretnej sprawy przedstawionej Sądowi Najwyższemu, nie zaś ewentualnych innych spraw wytoczonych lub mogących zostać wytoczonymi innym podmiotom przez powódkę.

Z kolei dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 – nie publ.). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym – jego zdaniem – Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., I UK 214/13, nie publ.).

Skarżąca uzasadnia oczywistą zasadność skargi wadliwym ustaleniem przez Sąd odwoławczy daty zawarcia umowy i przekazania nieruchomości. Założenie takie jest chybione ze względu na to, że stanowi niedozwoloną na mocy art. 398³ § 3 k.p.c. polemikę ze stanem faktycznym sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.

aj